

# Més enllà de l'autonomia

CiU ha obert un debat amb l'objectiu de dibuixar un nou horitzó polític que superi l'actual marc autonòmic pactat durant la transició, que considera exhaurit. El nou model que plantegen els nacionalistes atorga un paper decisiu a la corona.



**"S'**acosta el moment de fer un salt endavant, perquè molts dels objectius que s'havia plantejat el catalanisme polític ja s'han esgotat". Amb aquestes paraules, pronunciades recentment en un aplec de CDC, Jordi Pujol disparava el tret de sortida al procés de reflexió que ha obert el nacionalisme governant a Catalunya amb l'objectiu de dibuixar un nou horitzó polític per al país que permeti una articulació diferenciada de Catalunya en el conjunt de l'estat.

L'objectiu dels nacionalistes és plantejar un nou model de relacions entre Catalunya i Espanya basat en la bilateralitat, a partir del reconeixement de la plurinacionalitat de l'estat. Un model que permeti sobretot sortir de l'homogeneïtzació autonòmica actual —l'anomenat cafè per a tots—, que ha estat, segons els nacionalistes, el principal desencadenant del fracàs de l'estat de les autonomies. La interpretació uniformadora i restrictiva que s'ha fet del model autonòmic, primant els elements homogeneïtzadors en contra de les possibilitats heterogeneïtzadores, obliga des del punt de vista de CiU a buscar alternatives que garanteixin el caràcter asimètric de l'estat.

Els motius que han portat CiU a plantejar aquest nou horitzó en aquests moments no són només els símptomes d'esgotament de l'actual model autonòmic, sinó també el fet que la coalició dona per tancada una etapa que va començar a la transició. Amb l'ingrés d'Espanya a la unió econòmica i monetària europea, CiU creu que quedarà culminat el seu compromís de contribuir a la democratització i a la modernització de l'estat. Els nacionalistes recorden que durant aquests vint anys han contribuït en un primer moment a recuperar i consolidar la democràcia, per a contribuir tot seguit a l'alternança, apuntalant l'acció de govern tant del PSOE com després del PP, i finalment han contribuït a "retornar" Espanya a Europa. Quan Espanya superi l'examen de Maastricht, CiU es considerarà "alliberada"

dels seus compromisos, no solament pel que fa a l'acord de governabilitat que manté amb el PP en aquesta legislatura, sinó en general respecte a la seva contribució a la construcció de l'estat en els termes pactats durant la transició.

La voluntat tant de CDC com d'UDC és avançar cap a un model de relació entre Catalunya i Espanya basat en la sobirania compartida, tal com va avançar Pujol en el darrer debat sobre l'estat de les autonomies celebrat al Senat. En aquest discurs, com en d'altres pronunciats anteriorment, el president de la Generalitat va esmentar que un model satisfactori seria un model similar al que tenia Catalunya abans de

**Després que Jordi Pujol parlés al Senat de sobirania compartida, la casa reial es va interessar per conèixer la proposta.**

1714, quan Catalunya i Espanya tenien sobiranes diferenciades i la corona actuava com a nexa comú. Precisament el paper de la monarquia és un dels elements clau que el nacionalisme governant planteja introduir en el debat sobre el nou model d'estat.

**El paper de la corona.** Unió Democràtica és de moment el partit que ha plantejat més obertament en el seu document "La sobirania de Catalunya i l'estat plurinacional", aprovat recentment. Els democratacristians catalans, a més de fer un recordatori del model de relacions existent abans del Decret de Nova Planta, plantegen obertament que el nou *status* de Catalunya en el marc de l'estat ha de ser fruit d'un "com-

promís" amb la corona, que s'ha de convertir en la institució que garanteixi la identitat catalana. Aquest compromís tindria el seu fonament en el fet que "la Generalitat és l'estat a Catalunya". Per a Unió, el rei, com a cap d'estat, ha de ser el garant tant dels drets dels ciutadans com dels drets dels pobles.

El líder d'Unió, Josep Antoni Duran i Lleida, ha traslladat personalment les seves propostes a Joan Carles I. Paral·lelament, Jordi Pujol, en els seus contactes periòdics amb la casa reial, també ha tractat aquesta qüestió. Després del seu darrer discurs al Senat, on va parlar de sobirania compartida, la casa reial es va interessar per conèixer de primera mà quin era l'abast concret de la proposta del president de la Generalitat. Tot i que en el document de Convergència on s'exposa el nou horitzó nacionalista no s'esmenta directament el paper de la corona en la nova etapa, dirigents del partit defensen que cal donar a la monarquia el paper, com a mínim simbòlic, de garant de la plurinacionalitat de l'estat, tot i que no consideren necessari explicitar-lo. El mateix Jordi Pujol, segons han confirmat fonts del govern català, és clarament reticent a fer apel·lacions explícites a la corona espanyola però considera clau aconseguir la seva complicitat a l'hora de pactar un nou model d'estat donada la condició que ostenta el monarca de cap d'estat, per damunt de conjuntures electorals. Amb aquesta complicitat Pujol perseguiria evitar que el nou model sigui presentat com una voluntat de ruptura.

Malgrat la coincidència d'objectius finals, Unió i Convergència han presentat plantejaments lleugerament diferents, d'acord també amb la tradició de cada partit. Unió ha reformulat el seu principi confederal presentant una proposta de model d'estat plural i asimètric que combina tres nivells: confederal en tot allò que afecta la identitat de Catalunya, federal en matèria econòmica, fiscal i financera, i autonòmic

ARXIU / RICARD CUGAT



**Pere Esteve i Felip Puig.** Són els impulsors del debat sobre el nou horitzó nacionalista al si de CDC.

—però no simètric— en la resta de matèries. En l'àmbit confederal, Unió defensa que Catalunya ha de tenir la competència exclusiva en matèria de llengua, cultura i dret propi. L'exercici d'aquesta exclusivitat comporta també que la Generalitat pugui exercir el dret de veto davant el govern estatal, que el Tribunal Superior de Catalunya sigui l'última instància judicial dels catalans, i que Catalunya pugui participar directament en els òrgans de la UE o d'altres com la UNESCO.

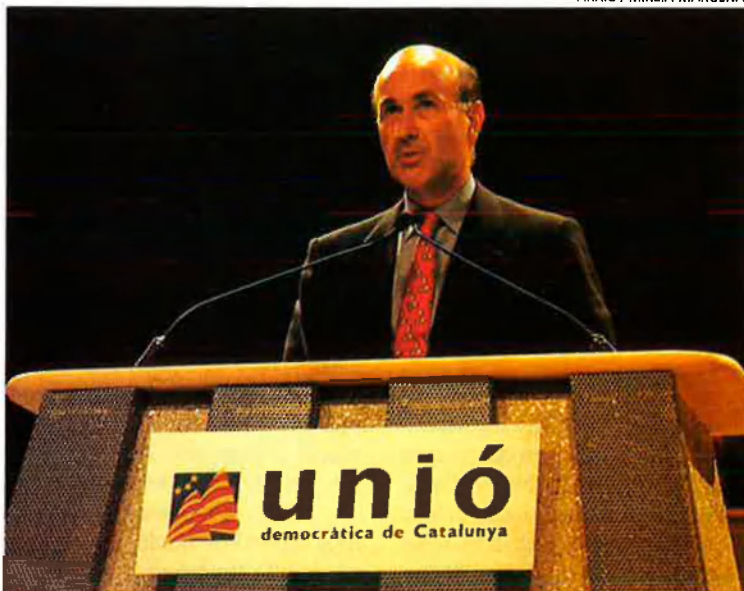
En l'àmbit federal, Unió reivindica un pacte fiscal bilateral entre la Generalitat i l'estat que permeti a Catalunya recaptar tots els impostos i que estableixi l'import a pagar a l'estat en concepte de despeses generals i de solidaritat

interterritorial. En el tercer àmbit, l'autonòmic, Unió proposa una sèrie de mesures per potenciar el caràcter asimètric de l'estat, com per exemple que les comunitats històriques tinguin presència directa en el Tribunal Constitucional o convertir la Generalitat en l'administració única de l'estat a Catalunya. Els democratacristians creuen que bona part d'aquestes reformes es poden fer dins l'actual marc legal, però tampoc descarten la necessitat de fer "ajustaments" constitucionals.

**La doble via.** El plantejament que fa Convergència difereix sensiblement del d'Unió. El partit de Pujol ha obert un procés de debat intern que no culminarà fins a final d'any. El primer pas ha estat la presentació del document ela-

**L'entorn de Pere Esteve acusa obertament altres dirigents de CDC d'intentar erosionar-lo entrebancant el debat.**

ARXIU / MIREIA MARGENAT



**Josep Antoni Duran i Lleida** durant l'últim congrés d'Unió. UDC defensa que per assolir un nou model d'estat caldrà fer "ajustaments" en la Constitució.

borat per Pere Esteve, secretari general de CDC, anomenat "Un nou horitzó per Catalunya". En el document, Esteve defensa la combinació de dues estratègies, de dues vies, per avançar cap a la configuració d'un nou model de relacions entre Catalunya i Espanya. D'una banda defensa el manteniment de l'estratègia actual de la negociació amb el govern estatal d'aspectes puntuals per anar augmentant el nombre de competències i alhora planteja la necessitat de negociar un nou model d'estat a mig termini, basat en el reconeixement de la plurinacionalitat i en la bilateralitat de les relacions entre Catalunya i Espanya.

El manteniment de l'estratègia de negociació puntual que defensa el document ha de comportar un increment de l'àmbit competencial mitjançant el desenvolupament estatutari o mitjançant la cessió prevista a l'article 150.2 de la Constitució. La negociació del nou model, que segons Pere Esteve hauria de partir d'una "entesa" entre els partits catalans i entre partits i societat civil, implica l'assoliment de la sobirania lingüística i cultural, la negociació d'un pacte fiscal, la creació d'un sistema judicial català, l'obtenció de representació directa a la UE i la supressió de l'administració de l'estat a Catalunya. El document també posa èmfasi en aspectes simbòlics com la demanda de preferència per a la senyera i per a l'himne nacional, l'ús de les quatre llengües en moneda i documents estatals oficials o la regulació del Comitè Olímpic de Catalunya.

**Turbulències.** La presentació del document de debat, que Pere Esteve va fer la setmana passada en el marc de l'executiva de CDC, va anar acompanyada d'alguna turbulència. Durant la reunió, alguns dels presents van criticar el contingut del document. Aquestes crítiques, que transcendiren, s'interpretaren com una desautorització a l'actual secretari general del partit. Fonts properes a aquest dirigent atribueixen

les crítiques o les opinions sobre el document al fet que tots els membres de l'executiva —excepte Jordi Pujol— desconeixien el text i era la primera vegada que n'analtzaven el contingut i per tant és lògic, a parer d'aquestes fonts, que expresessin les seves opinions. Respecte a les possibles crítiques sobre el contingut, el mateix Pere Esteve va advertir en la presentació que es tractava d'un document programàtic i operatiu, no un document doctrinal. L'entorn del secretari general considera que la polèmica ha estat amplificada per l'interès que tenen determinats dirigents de CDC d'"erosionar" la figura d'Esteve per aconseguir més protagonisme, i reclama que Pujol posi fre a la "impunitat" amb què ho solen fer.

Aquest sector també lamenta que aquests dirigents "aprofiten l'altaveu que sempre trobaran en determinats mitjans de comunicació per moure polèmica en un tema tan important com la discussió del nou horitzó del nacionalisme". Altres dirigents de Convergència creuen, emperò, que Esteve hauria d'haver intentat consensuar el seu document amb altres membres de l'executiva del partit per aconseguir una posada en escena més compartida. Per ara, el consell nacional extraordinari previst per al cap de setmana vinent s'ha ajornat fins el 6 de juliol i tot indica que el debat al si de CDC es prolongarà durant mesos.

**Països Catalans.** Al marge de polèmiques internes, la qüestió dels Països Catalans és també objecte de replantejament en els textos d'ambdós partits. Tant Convergència com Unió demanen la supressió de l'article 145.1 de la Constitució que prohibeix la federació de comunitats autònomes. També es proposa impulsar l'establiment de convenis de cooperació en el terreny cultural o educatiu i l'establiment de mesures per garantir la unitat de la llengua.

Pere Martí

## ERC marca distàncies a dreta i esquerra

Esquerra Republicana també debat aquests dies un document estratègic per redefinir-se com a partit en el marc del debat general que s'està produint a Catalunya, que sembla traspasar les fronteres de les diferents organitzacions polítiques. Aquest cap de setmana el partit independentista celebra una conferència nacional extraordinària en què es discutirà el document anomenat "Enfortir l'esquerra nacional".

En aquest document, ERC estableix com a prioritat enfortir el seu perfil ideològic i organitzatiu propi, diferenciant-lo tant del bloc nacionalista governant articulat al voltant de CiU com de l'esquerra majoritària representada pel PSC. Els independentistes descarten explícitament sumar-se a cap d'aquestes dues majories si no accepten les seves propostes superadores de l'actual marc legal. Per a ERC, l'elecció entre aquests dos blocs, representats per Pujol i Maragall, és "un fals dilema" perquè, segons els independentistes, no hi haurà una alternativa viable si no es proposa també superar la fase autonòmica.

El document defineix el partit com "l'única força que vol combinar harmònicament l'esquerranisme i el nacionalisme" i defineix l'independentisme del partit com un "independentisme d'estat, no de proclama" que connecti amb la societat a partir d'una major preocupació pels aspectes socials.

Malgrat aquesta voluntat d'Esquerra

Republicana de definir un projecte "no supeditat" a aquests dos grans blocs polítics, en el document s'opta per mirar d'aconseguir "la màxima influència possible dins l'espai social d'esqueres". En aquesta línia, els republicans es mostren disposats a arribar a "acords tàctics" amb altres forces polítiques per superar la "situació actual". ERC cen-

ARXIU / XAVIER GÓMEZ



Josep Lluís Carod Rovira. El secretari general defensa una ERC amb perfil polític propi.

tra l'assoliment d'aquests acords en tres àmbits: l'impuls de la regeneració democràtica, l'enfortiment de l'estat del benestar i la creació d'ocupació, i en tercer lloc, l'avenç cap a la sobirania de la nació catalana. Per aconseguir-los proposen a nivell institucional l'impuls d'una política d'unitat al Parlament de Catalunya perquè sigui aquesta institució la que doni els ei-

xos de la negociació amb l'estat i superar d'aquesta manera "el constant regateig partidista als despatxos ministerials". En el camp institucional, també es reclama posar fi a l'actual procés d'homogeneïtzació autonòmica establint un nou model de relacions Catalunya-Espanya de caràcter bilateral.

La nova etapa que ERC reivindica també ha de concretar-se en un relleu generacional. El text que es discutirà aquest cap de setmana demana "un relleu de la classe política de la transició" perquè qui "va tenir el monopoli de l'error —en referència als pactes de la transició— no pot pretendre tenir ara el de la seva rectificació". P. M.